

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska integrationsfonden

Mall slutredovisning av
projekt version 3
Datum 2012-06-18

Beslutsnummer
2012-70

Slutredovisning av projekt i integrationsfonden, handledning och mall

Slutredovisning

Slutredovisningen av ert projekt är viktig och fyller flera funktioner. Den ger Svenska ESF-rådet en bild av hur era genomförda aktiviteter förhåller sig till er ursprunglig projektplan och vilka resultat ni fått fram. Slutrapporten tillsammans med övriga dokument är också nödvändig för programmets uppföljning och utvärdering. De används också som underlag för rapportering till kommissionen i de årliga avsluten.

För att få en fullständig bild av ert projekt så ska slutredovisningen av ert projekt innehålla:

1. Slutrapporten skriver ni i samråd mer era eventuella partners. Mallen finner ni senare i detta dokument.
2. Produkter av projektarbetet exempelvis kursplaner, kursmaterial och lärarhandledningar, metodbeskrivningar och ”populärrapporter”. Allt som är påtagligt och möjligt att föra över till andra verksamheter i andra organisationer.
3. Redovisning av utvärderingen av projektet, exempelvis en rapport från en extern utvärderare.
4. Er sista ansökan om utbetalning och lägesrapport.

Slutrapporten till ESF-rådet ska vara inlämnad senast tre månader efter projekttidens slut. Att rapporten lämnats till och godkänts av ESF-rådet är en förutsättning för att ansökan om sista utbetalning ska kunna behandlas och att projektet formellt ska kunna avslutas.

Rapporten skickas Svenska ESF-rådet i elektronisk formmat till integrationsfonden@esf.se och i ett pappersexemplar. Eventuellt material som inte finns tillgängligt i elektronisk form (tidningsklipp, broschyrer etc.) bifogas pappersversionen.

Skicka rapporten med bilagor till:
Svenska ESF-rådet Stockholm, '
Integrationsfonden,
Box 222080,
104 22 Stockholm.

Mall för slutrapport

Projektnamn 4All
Projektnummer IF-2010-0073
Projektägare Urkraft Service AB
Projektpartners NBV, Skellefteå kommun Kultur, Skellefteå kommun Kundtjänst,
Medfinansiärer Samordningsförbundet, Skellefteå kommun
Projekt period
 (år/månad – år/månad) 2011/05/09-2013/06/30
Uppgiftslämnare
 (namn och funktion) Therese Lundgren, projektledare
Tel/fax: 0910-57900
E-postadress: therese@urkraft.se
Hemsida: www.urkraft.se

Övriga kontaktuppgifter	Namn	Tel	E-postadress
Projektledare	Therese Lundgren	0910-579 00	therese@urkraft.se
Ekonomiansvarig	Siv Eriksson	0910-579 00	siv@urkraft.se
Extern utvärderare (om sådan finns)			

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Projektets syfte var att förbättra möjligheterna för ökad integration, tillväxt och mångfald. Genom projektet ville vi förbättra integrationen för tredjelandsmedborgare genom att skapa nya och förbättra existerande strukturer och insatser vilka ska underlätta för tredjelandsmedborgare att bli delaktiga i det samhälle de lever i. Syftet

skulle uppnås genom att bygga upp strukturer och utforma insatser riktade till tredjelandsmedborgare, till arbetsliv och myndigheter samt till boende i Skellefteå och närliggande samhällen. Vi valde åtgärden medborgarkunskap eftersom bristen på medborgarkunskap, för alla medborgare, anses som en viktig orsak till de strukturella bristerna som finns i Skellefteå. Vi ville skapa strukturer för samhällsinformation och medborgarkunskap till tredjelandsmedborgare, genom vilka de skulle få möjlighet att förstå hur det svenska samhället fungerar. Vi ville göra detta genom skapandet av UTBILDNINGAR, MÖTESPLATSER och en INFORMATIONSPLOTS. Viktigt var också att det skulle ske i samspel med existerande strukturer såsom SFI och med mötesplatser och en informationsplats som är naturliga för infödda svenskar.

I projektet har vi utvecklat en modell för medborgarutbildning. Genom enkäter har vi följt upp att innehållet är lämpligt, och gjort förändringar utifrån behov.

Arbetsmetoder och pedagogik har dokumenterats av de ansvariga utbildarna. Deltagarutvärderingarna har analyserats för att arbetsmetoder och pedagogik har anpassats efter vilka de verksamma metoderna varit.

Vi har utvecklat en utbildning riktad till arbetsgivare och myndigheter. Vi har haft ett snitt på 100 deltagare på våra företagsutbildningar och även här har vi använt enkäter för att utvärdera innehållet och till vilken grad utbildningen är till nytta för deltagarna.

Vi har skapat en informationsplats på Stadshuset Brinken i Skellefteå, antalet besökare räknas och frågor loggförs för att rätt utforma information till att motsvara efterfrågade tjänster. Statistik förs över i vilken grad personal på informationscentralen kan ge ett svar som besökaren är nöjd med. Detta har skett genom att 4All blivit en egen ”post” i kommunens kvalitetssäkringssystem Flexcite. Riktlinjer/samverkansformer för att rätt och samordnad information ges från olika myndigheter har också etablerats av kundtjänst tillsammans med AF, FK, SFI:n etc.

Vi har utvecklat olika mötesplatser i Skellefteå med omnejd och vi har genomfört minst en aktivitet med tredjelandsmedborgare på minst 10 mötesplatser. Exempel på mötesplatser vi använt oss av:

- Infocentralen, utvecklad inom projektet – se beskrivning i rapporten.
- Nordanå kulturcentrum - event och konstutställningar, bland annat vid skyltsöndag och julmarknader.
- Öppna förskolan, vårdcentraler – informationsträffar och sagoberättande samt teater
- Biblioteken runt om i kommunerna – informationsträffar, teaterföreställningar, medborgarkunskapsutbildning på biblioteken har genomförts kontinuerligt under projektiden såsom redovisats i delrapporterna.
- Kulturarrangemang, föreningsmöten – kartläggning av föreningslivets behov, samt deltagit i olika kulturevenemang såsom Berättarfestivalen samt Julstämning som var en julföreställning med fokus på invandrade kvinnors livsberättelser (kvinnor från 4

All) som spelades inför 800 åhörare den 12—13 dec. Projektgruppen i 4 All hade vid dessa föreställningar aktiviteter i teaterfoajén för att fånga upp människors tankar kring integration och mångfald.

- Studiecirklar – ett flertal studiecirklar har startats med svenska och nyanlända kvinnor.
- Skellefteås Handens Hus – konstutställningar och event

Projektidén - projektets huvudsakliga syfte och inriktning.

Beskriv hur projektidén ursprungligen uppkom, den problembild och behovsanalys som projektet utgått ifrån.

- **Redogör för det huvudsakliga syftet. Läsaren ska här ges en tydlig bild av de nya kunskaper och ”lösningar” (metoder, samverkansmodeller, pedagogiska upplägg mm) ni arbetat med och hur dessa tänkts bidra till att förbättra mottagning, introduktion och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige.**

I den förstudie som gjordes innan projektet (som baserats på enkäter och intervjuer med tredjelandsmedborgare, personer som arbetar för integration av tredjelandsmedborgare och arbetsgivare) kom det fram att människor med utländsk bakgrund har svårt att integreras i samhället i Skellefteå. De största hindren är språket, okunskap om den svenska kulturen och brist på möten mellan svenskar och invandrare. Detta leder till att många känner ensamhet, utanförskap och saknar sociala kontaktnät, vilket i sin tur leder till ohälsa. De upplever att information om det svenska samhället och de kulturella koder som behövs för att fungera i vardagen är bristande. Med bristande språkkunskaper och förståelse för svensk kultur är det även svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, något som också påverkas av svenskarnas okunskap om personer med annan kulturell bakgrund. Denna okunskap bottnar i de strukturella skillnader som finns mellan olika kulturer. Man gör tolkningar utifrån sin egen kultur vilket gör att missförstånd kan uppstå. I förstudien har även företagare intervjuats, och slutsatserna är i linje med bilden ovan: okunskapen mellan invandrare och svenskar är för stor, det är viktigt att invandrare känner till svensk kultur och att kunna det svenska språket. Det är också viktigt med referenser inför en anställning, något som vår målgrupp delar med fler grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden (t ex långtidssjukskrivna). Vår slutsats blir att det finns strukturella problem på arbetsmarknaden som leder till diskriminering. Arbetsmarknaden är för likriktad där man anställer som man alltid tidigare gjort, till största del människor från samma kulturella bakgrund och ofta människor man

umgås med privat. En stor anledning till detta är okunskap, även arbetsgivares kunskaper behöver ökas, för att kunna se förbi språkbrister och att de svenska sociala koderna inte följs och se vad som faktiskt kan tillföras företaget. Det handlar om okunskap och om för få faktiska möten där fördomar byts mot kännedom. Myndigheter upplever också att de har för lite kunskap inför mötet med nyanlända tredjelandsmedborgare. Detta leder till att tredjelandsmedborgarens kunskaper som denne förvärvat i sitt hemland förbises pga bristande kommunikation. SFI i Skellefteå har granskats av Skolinspektionen och får kritik. Kartläggningen, individanpassning och inflytande, samt uppföljning av dessa måste utvecklas. Förstudien visade att det behövs förbättrad samhällsinformation och arenor för medborgarkunskap. Det behövs individanpassade insatser för socialisering och nya mötesplatser och bättre förutsättningar för att knyta kontakter och skapa nätverk.

Projektets syfte var att förbättra möjligheterna för ökad integration, tillväxt och mångfald. Genom projektet ville vi förbättra integrationen för tredjelandsmedborgare genom att skapa nya och förbättra existerande strukturer och insatser vilka ska underlätta för tredjelandsmedborgare att bli delaktiga i det samhälle de lever i. Syftet skulle uppnås genom att bygga upp strukturer och utforma insatser riktade till tredjelandsmedborgare, till arbetsliv och myndigheter samt till boende i Skellefteå och närliggande samhällen. Vi valde åtgärden medborgarkunskap eftersom bristen på medborgarkunskap, för alla medborgare, anses som en viktig orsak till de strukturella bristerna som finns i Skellefteå. Vi ville skapa strukturer för samhällsinformation och medborgarkunskap till tredjelandsmedborgare, genom vilka de skulle få möjlighet att förstå hur det svenska samhället fungerar. Vi ville göra detta genom skapandet av UTBILDNINGAR, MÖTESPLATSER och en INFORMATIONSPLATS. Viktigt var också att det skulle ske i samspel med existerande strukturer såsom SFI och med mötesplatser och en informationsplats som är naturliga för infödda svenskar.

- **Beskriv projektets kvalitativa och kvantitativa mål och delmål.**

Mål 1: Förankrad modell för utbildning för nyanlända tredjelandsmedborgare.

Förväntat resultat: En utbildningsmodell som är utformad och testad ihop med deltagare, och implementerad i ordinarie verksamhet efter projekttidens slut.

Resultat: Vi har skapat en modell för medborgarutbildning där arbetsmetoder och pedagogik har dokumenterats av de ansvariga utbildarna. Att mäta integration är svårt. Det är en långsiktig process och det är subjektivt. För att försöka fånga graden

av upplevd integration och på vilket sätt projektet bidragit på individnivå, har vi genomfört enkäter och intervjuer av deltagarna precis innan projekttidens slut. Deltagarutvärderingarna har analyserats och arbetsmetoder och pedagogik anpassats och de verksamma metoderna har rapporterats till styrgruppen för vidare utredning kring fortsatt implementering av utbildningen.

Mål 2: Förankrad modell för utbildning för arbetslivet och myndigheter.

Vi ville tillsammans med personer med utländsk bakgrund skapa en utbildning till företagare och myndigheter om kulturer och kulturresurser för att öka integrationen i arbetslivet. Syftet var att företagarna ska se fler möjligheter och färre hinder att anställa någon som kanske i dagsläget inte pratar perfekt svenska, och att personer som i sitt myndighetsutövande träffar utlandsfödda ska ha en bättre kulturell förståelse.

Förväntat resultat: En utbildning till arbetslivet och myndigheter, som är interaktiv och skapar dialog om kultur, värdegrund, förhållningssätt etc. Minst 20 arbetsplatser och myndigheter ska omfattas i projektet som del av test och bidra till utformning.

Resultat: I realiteten har vi nått målet över förväntan. Ett tio-tal företag har varit med och tillsammans med oss i projektgruppen och nyanlända skapat förutsättningarna för en föreläsningsserie som haft ett hundratal deltagare från ett 40-tal arbetsplatser i Skellefteå under projekttiden. Föreläsningsserien har också lett till att ett lokalt nätverk med fokus på Mångfald och lönsamhet startat. I nätverket, som leds av Samordningsförbundet Skellefteå ingår AF, Willys, Clas Ohlsson, Urkraft, Skellefteå kommun Tillväxtkontor, Kallholmen Maltbryggeri, Boliden och två personer som har flyttat till Sverige från tredje land. Syftet är att öka medvetenheten kring mångfald och lönsamhet och arbeta vidare med dessa frågor.

Mål 3: Informationsplatser till nyanlända tredjelandsmedborgare ska finnas som del i ordinarie kommunal inflyttarservice.

Forum och metoder för samhällsinformation ska utvecklas i projektet. Detta i samverkan mellan samtliga intressenter, inklusive deltagare. På metodnivå handlar det om att tydliggöra roller och ansvar, vem informerar om vad och på vilket sätt ges informationen? Detta kommer projektdeltagarna till godo genom att den information de får blir klar, konsekvent och man undviker att information uteblir på grund av att alla parter tänker sig att någon annan har ansvaret.

Förväntat resultat: utformning av en informationsplats och nödvändigt informationsmaterial på lämpliga språk. Denna integreras i Skellefteå kommuns kundtjänsts ansvar för inflyttarservice. En modell för samordning informationsöverföring (från myndigheter till tredjelandsmedborgare) ska utformas för att informationen ska bli klar, konsekvent och komplett.

Resultat: en informationsplats på Brinken Skellefteå Stadshus har utformats, antalet besökare räknas och frågor loggförs för att rätt utforma information till att motsvara efterfrågade tjänster. Statistik förs över i vilken grad personal på informationscentralen kan ge ett svar som besökaren är nöjd med. Detta görs genom att denna typ av frågeställningar numer registreras i kommunens Flexcitesystem vilket gör att vi också etablerat riktlinjer för att rätt och samordnad information ges från olika myndigheter vilket har gjorts genom bättre samverkan med AF, FK och SFI:n. Bland annat ordnar man studiebesök ca en gång i veckan till dessa myndigheter.

Mål 4: Mötesplatser som möjliggör integration.

Projektet skulle öppna vägar för tredjelandsmedborgare att hitta till de mötesplatser som redan finns, i deras eget närområde. Vi ville sammanföra nyanlända med de som bott länge i Skellefteå där gemensamma intressen blir drivkraften för integration. Vi skulle inte bara informera om tillgängliga mötesplatser utan också tydliggöra dessa, utveckla mötesplatserna genom att förbereda personalen/föreningsaktiva, skapa aktiviteter utifrån behov. Att aktivt introducera de nyanlända i det kulturella utbudet, föreningsaktiviteter, studiecirkelverksamheter etc. Genom att arbeta med redan existerande mötesplatser ökas möjligheten till att resultatet är kvar efter projekttidens slut.

Förväntat resultat: I projektet ska en mötesplatsmodell ha utformats, där mötesplatserna fortsätter verka för integration efter projekttiden. Mötesplatserna skapas på platser som är naturliga mötesplatser för andra svenskar. Modellen ska utformas i samverkan med minst 10 mötesplatser och testats genom att anordna mötesplatsaktiviteter i projektets regi på dess mötesplatser.

Resultat: Vi har genomfört minst en aktivitet med tredjelandsmedborgare som deltagare på varje mötesplats i projektets regi. Följande mötesplatser har vi fokuserat på under projekttiden eftersom vår kartläggning innan projektet visade att dessa mötesplatser frekventeras av Skellefteåbor i stor utsträckning:

- Infocentralen, utvecklad inom projektet
- Nordanå kulturcentrum
- Öppna förskolan, vårdcentraler
- Biblioteken runt om i kommunerna
- Kulturarrangemang, föreningsmöten
- Studiecirklar
- Skellefteås Handens Hus

- **Har ni gjort några avvikelser jämfört med projektansökan?**

Totalt skulle 80 deltagare testat utbildningarna och bidra till dess utformning enligt den ursprungliga ansökan men efter en omfattande budgetrevidering i samråd med ESF-rådet sänktes det målet till 50-60 deltagare. Det målet är nått. Vi har haft mellan 10-15 deltagare per utbildningstillfälle och vi har haft fyra grupper.

Projektupplägg och genomförande

Ge en beskrivning av hur projektet varit organiserat.

- **Har det funnits samverkan med andra aktörer och andra projekt tex inom Socialfonden och Flyktingfonden?**

Vi har startat upp ett nytt nätverk som heter Integration Övre Norrland där följande aktörer ingår; Medlefors fhsk, Urkraft, Sunderbyns fhsk, Luleå Tekniska Universitet, Kalix kommun, Skellefteå kommun. Aktörerna i nätverket är involverade i olika projektkonstellationer delfinansierade av socialfonden etc.

Vi har ingått i Integrationsfondens nätverk av integrationsprojekt och vi gjorde tillsammans med de andra integrationsprojekteten i Västerbotten en gemensam dag för spridning: **Mångfaldsdag & erfarenhetsseminarium 29 maj på Nordanå!** Under våren började ett erfarenhetsseminarium för projektet att planeras. Ett sätt att sammanfatta och sprida projektets erfarenheter. Efter ett antal datumbyten och krockar med andra arrangemang kom det att resultera i ett samarbete med Skellefteå kommuns Mångfaldsdag som ska göras årligen, i år kunde 4Alls och Integrationsfondens projekt från Skellefteå och Umeå delta med sin spridningskonferens under samma dag, och därigenom samordna alla intresserade av frågorna och för gemensam marknadsföring och annonsering med övriga mångfaldsdagen.

Program för Mångfaldsdagen 2013 (inkl. Integrationsfondens erfarenhetsseminarium)

- **Kl. 9-11** Integrationsfondens projekt (Vi!) har workshops och

föreläsningsförmiddag i Hörsalen med intilliggande föreläsningsslokaler. Pga. ökat deltagarantal flyttas föreläsningarna snabbt över till Nordanåteatern som rymmer, ca 430 personer istället för Hörsalens 50 personer.

- **Kl.11-13** Mångkulturellt centrum gör utomhusprogram med picknick, ryska föreningen visar dans och musik, Drakflygning för barngrupper med Afganska ungdomsföreningen och marknadsbord utomhus för olika etniska föreningar.
- **Kl.13-15** Föreläsning i Nordanåteatern med Mustafa Can. Till denna föreläsning är socialkontoret särskilt inbjudna via Mångfaldsdagens personal.
- Till förmiddagens workshops deltog Kulturenheten med en workshop tillsammans med NBV ”Att berätta och skapa ger mening åt ORDEN – hur vi har arbetat med kreativa lärprocesser som verktyg vid språkinläring”. Där vi både praktiskt och teoretiskt kunde berätta för deltagarna hur vi arbetat och visa på exempel från sådant som vi gjort praktiskt. Deltagarna fick även prova på vissa moment.
- **Beskriv hur era eventuella projektpartners deltagit i projektet. Vad har de bidragit med?**

Urkraft Service AB är projektägare och har ansvarat för projektkoordinering och projektredovisning. Hos Urkraft fanns även personal som operativt arbetat i projektet med metodutveckling och utbildning. Urkrafts personal har varit delaktiga i projektets samtliga delar.

I projektet har övriga projektpartners ansvarat som delprojektledare med operativt ansvar hos kultur- och biblioteksavdelningen och Studieförbundet NBV. Hos kultur- och biblioteksavdelningen har en pedagog arbetat med att skapa mötesplatserna och aktiviteter för att stärka självkänslan och det svenska språket inom utbildningen där utbildningens olika teman förankrats genom dialog och praktiskt arbete genom att använda estetiska lärprocesser. Estetiska lärprocesser utgår från kultur som upplevelse, kultur som uttrycksform och kultur som pedagogiskt verktyg.

Studieförbundet NBV har tillsammans med Kultur Skellefteå ansvarat för utvecklingen av mötesplatserna och den utbildningsdel som gäller studieförbundet. Folkbildningen bygger på det livslånga lärandet, demokrati utveckling och att möta människors behov. Folkbildningen medverkar även till att utveckla kulturlivet i en kommun. Det stämmer väl överens med deras del i projektet.

Skellefteå kommun kundtjänst har ansvarat för utvecklingen av kundtjänst som informationsplats samt mötesplats och har samverkat med SFI:n och övriga projektpartners i projektets totala metodutveckling.

Urkraft har ansvarat för att leda arbetet inom styrgruppen och samtliga partners har ansvarat för att arbeta med spridning av resultat och fortsatt implementering av

resultaten. Genom styrgruppen har vi arbetat för att säkra ett brett lärande av projektresultaten, löpande anpassningar till lokala förhållanden och lärdomar, framtida implementering av resultaten, och förbättrat framtida samarbete. Styrgruppen bestod från början av projektpartnerna: Urkraft Service AB, Studieförbundet NBV (representant från NBV Norr) och Skellefteå kommun Kulturkontoret. Ett år in i projektet skapades en ny form av styrgruppsarbete i Skellefteå på initiativ av Samordningsförbundet. En av målsättningarna för Samordningsförbundet Skellefteå (som är medfinansierad till 4All och ansvarig för den nya strategin med styrgruppskluster) är att framgångsrika arbetssätt ska implementeras i reguljär verksamhet. I samordningsförbundet finns AF, FK, Kommunen, Landstinget samt projektägare representerade. Detta arbetssätt tror vi kan öka möjligheten till bättre och mer samordnad implementering av nya metoder. 4 All ingick i SG-kluster för ”Vuxna mellan 18-64 år” tillsammans med ett flertal andra ESF-delfinansierade projekt och klustret ska säkerställa att delegaterna får en bättre helhetssyn över de insatser som görs för målgruppen, att vi får en samordnad implementeringsdiskussion, bättre behovs-, metod och resultatanalys och underlätta strategisk påverkan.

- **Beskriv målgruppen och hur den varit delaktig i projektet. Om ert projekt varit inriktat på deltagare beskriv hur ni rekryterat dessa. Hur har målgruppen deltagit i planering och genomförande av projektet? Hur har målgruppen uppfattat projektet?**

4 ALL Medborgarkunskapsutbildning har valt att rikta sig till nyanlända analfabeter och lågutbildade och vi har haft grupper med bara kvinnor samt med både kvinnor och män. Vi har rekryterat deltagare både genom samarbete med SFI:n och AF. Deltagarna har tillsammans med handledarna varit delaktiga i utformandet av innehållet i kursen utifrån de övergripande ämnesområdena som beskrivs i kursplanen **bilaga 1**, vilka studiebesök och aktiviteter vi ska göra samt vilka ”föreläsare” vi ska bjuda in. Delaktighet har skett genom diskussioner och samtal och ett bra bemötande där alla känner sig sedda, bekräftade och medräknade.

När det gäller utbildningen för arbetsgivare och myndigheter intervjuade vi även personer som flyttat till Sverige om deras erfarenhet av arbetsmarknaden. Efter att vi varit ute och talat med företag och myndigheter samt ringt runt och gjort telefonintervjuer satte vi oss ned och utifrån önskemål sökte vi bra föreläsare och beskrev för dem vad vi önskade och skapade utbildningen utifrån de önskemål som angetts av arbetsgivare och av nyanlända tredjelandsmedborgare.

- **Beskriv hur projektet har genomförts. Vad har varit de goda lösningarna och framgångsfaktorerna? Har det funnits särskilda problem och hinder?**

Projektet har varit indelat i 4 olika delområden eller sk delmål.

1: Förankrad modell för utbildning för nyanlända tredjelandsmedborgare.

4 ALL Medborgarkunskapsutbildning har valt att rikta sig till nyanlända analfabeter och lågutbildade eftersom denna grupp är i extra stort behov av specialanpassad undervisning och har begränsade möjligheter att själva söka samhällsinformation. Att kunna uttrycka sig och förstå språket, hur ett land är uppbyggt och fungerar samt existerande spelregler är av avgörande betydelse för en individs möjlighet att bli delaktig i samhälls- och arbetsliv. Det har även stor inverkan på individens självförtroende, oberoende, möjlighet att tillgodogöra sig information och påverka sin situation och omvärlden. Utbildningen syftar till att minska utsattheten och underlätta integrationsprocessen för analfabeter och lågutbildade genom att ge extra stöd gällande språket samt information och kunskap om hur samhället fungerar så att de kan känna sig tryggare i samhället, veta vad som förväntas av dem och vart de ska vända sig i olika situationer. Målet med utbildningen har varit att ge alla deltagare en chans att; reflektera över och förmedla sin egen kultur och jämföra den med den svenska, lära sig om demokrati och det politiska systemet, träffa politiker på olika nivåer och få förståelse för hur man kan påverka i Sverige. Att genom studiebesök på olika myndigheter och genom gästföreläsningar få hjälp att förstå vad olika myndigheter kan erbjuda och vart man kan vända sig i olika situationer få information om det svenska utbildningssystemet och den svenska arbetsmarknaden delta i olika fritidsaktiviteter som erbjuds i närområdet. Att resonera kring frågor som rör individens rättigheter och skyldigheter, att bilda familj och att vara förälder i Sverige. Att få råd om hur man sköter sin hälsa och åldras i Sverige. Att få extra stöd med språket på ett konkret, kreativt, individs- och aktivitetsbaserat sätt.

Kursplanen bifogas som bilaga. Bilaga 1.

Arbetsmetoder;

Ett bra bemötande där alla känner sig sedda, bekräftade och medräknade. Delaktighet i utformandet av innehållet i kursen utifrån de övergripande ämnesområdena, vilka studiebesök och aktiviteter vi ska göra samt vilka ”föreläsare” vi ska bjuda in. Delaktighet genom diskussioner och samtal. Grupparbeten och presentationer. Matlagning. Språkövningar genom dokumentation i form av bilder och dagboksanteckningar där de skapat sitt eget material. Muntliga och skriftliga språkövningar där vi jobbat mycket konkret och utgått från bilder eller det som deltagarna känner till. Dataövningar för att förstärka språket med hjälp av talande

tangentbord. Studiebesök (skola, äldreomsorg, kyrkogård, räddningstjänst, domstol, konsumentombudsman, museum, CV och företag). Inbjudna ”föreläsare” (Skelleftebostäder, posten, försäkringskassan, polisen, föreningar och politiker från olika politiska partier). Samarbete med AF för kartläggning av varje deltagares tidigare kompetenser och erfarenheter samt mål inför framtiden, matchning mot utbildning och arbete. Studieresor för att se och lära känna de närmaste omgivningarna. Prova på aktiviteter (hockey, grillning, åka pulka, bowling, boule, bada på badhus, gå på gym). Tolkar som fungerar som kommunikatörer mellan kursledare och deltagare eftersom deltagarna är nyanlända och många har varit i Sverige kortare tid än ett år och blivit anvisade till projektet när de precis har börjat på SFI. Att ha roligt tillsammans för att uppnå en bättre inlärnin.

2: Förankrad modell för utbildning för arbetslivet och myndigheter.

När projektgruppen initialt planerade föreläsningsserien/utbildningen tänkte vi först dra igång föreläsningarna redan första terminen. Men efter lite reflektion insåg vi att det nog var av vikt att först etablera ett intresse hos företagen och myndigheterna. Resultatet av det har varit slående. Av de över hundra deltagarna vid varje tillfälle är majoriteten deltagare/företagare som vi träffat innan. Varken annonser eller telefonkontakter har gett samma resultat. Vad som märktes när vi var ute och pratade är att man tänker mer utifrån ett hjälpande perspektiv än ett anställningsperspektiv när det gäller nyanlända. Genom samtal med de vi besökt växte det fram vikten att se mångfald utifrån ett lönsamhetsperspektiv och inte ett hjälparperspektiv.

Frågorna vi ställde var:

Förväntningar och önskemål på föreläsningsserien

Vilka frågor som känns aktuella

Vad vill ni få mer er från denna föreläsningsserie

Hur ska det synas i vår vardag efteråt?

Vad vill ni ska hända hos oss i Skellefteå?

Genom att vi gick ut innan och frågade och diskuterade blev deltagarna redan från start mer engagerade och mer hängivna till föreläsningsserien. Det som kom fram var att:

Många vill bli av med sina fördomar

Man vet inte hur man ska förhålla sig till olika kulturer

Man önskade sanna och verksamhetsnära föreläsare
 Väcka tankar och inspiration
 Få idéer inte bli nedtryckt
 Erfarenhet från handels

Vi intervjuade även personer som flyttat till Sverige om deras erfarenhet av arbetsmarknaden. Efter att vi varit ute och talat med företag och myndigheter samt ringt runt satte vi oss ned och utifrån önskemål sökte vi bra föreläsare och beskrev för dem vad vi önskade. Vi startade med grunden - hur blir man av med fördomar, varför är många rädda för att anställa mångfald. Där fick vi in önskemålen om att ta itu med sina fördomar och hur man förhåller sig till olika kulturer. Det blev en mycket uppskattad föreläsning av Gillis Herlitz.

Del 2 i denna utbildning var att vi ville komma in på lönsamhetsperspektivet samt hur gör man. Varför och hur tänker man mångfald. Vi bjöd in Rina Näslund och Farbod Resania. Rina har mycket erfarenhet att jobba mot handels och där hitta lönsamma spår samt i andra branscher hittat nya vägar för mångfald. Farbod Resania som kommer från svenskt näringsliv ger en tyngd till hela föreläsningsserien som kändes viktig. Del 3 i utbildningen gällde implementering: Vi ville vi fortsätta och ge goda exempel och inspiration hur man kan arbeta med mångfald, väcka och ge nya idéer.

Vi har fått mycket positiv respons från hela föreläsningsserien och mycket önskemål om en fortsättning. Orsaken till att det blev så lyckat ligger mycket i det grundliga förarbetet, att vi tagit in föreläsare som matchar mot önskemålen, att vi hela tiden utvärderat via enkäter och att det var en serie av föreläsningar som löpte under en längre tid. Mellan varje föreläsning uppmanade vi till reflektion om arbete på arbetsplatsen runt dessa frågor. Vi skickade också ut respons på enkäten till alla och hur vi tänkte förbättra inför nästa omgång. Det man ser är att projektiden är en alldeles för kort tid för att hinna nå en varaktig förändring på alla plan vi hade vision om. Det behövs verkligen en tydlig och planerad implementering för att inte det arbete som gjort och de frågor som väckts ska falla i glömskans hav. Därför känns det väldigt bra att vi har implementerat detta på tre olika sätt:

1. Nätverksträffar - en gång i månaden där alla som arbetar runt integrationsfrågor informellt träffas och får en naturlig träffpunkt där utveckling kan ske. Detta startade under hösten 2012 och har pågått under våren 2013 och nystart för detta efter sommaren sker tisdag 1 oktober.

2. En arbetsgrupp som kommer att träffas några gånger per år och jobba med att utveckla mångfald och lönsamhet i Skellefteå. Syfte:
 - Ökad rekrytering i ett mångfaldsperspektiv
 - Konkretisera lönsamma faktorer i ett företagsperspektiv och förmedla det
 - Ökad tillväxt genom mångfald
 - Bibehålla och stärka den utveckling föreläsningsserien gav
 Hur:
 - 4 möten per år
 - Föreläsning eller annan aktivitet en gång per år, som finansieras av kommun eller samordningsförbund. **Ansvarig för detta nätverk är Samordningsförbundet i Skellefteå.**
3. Implementering och förändring i de olika organisationerna som varit med. Bland annat har Näringslivsgruppen i Skellefteå som ansvarar för näringslivspriset Alvar-galan beslutat att alla pris ska innehålla kriteriet kring hur man som företag jobbar med mångfaldsfrågor!

I Kågeskolan kliver rektorn fram och blir en resurs i första mötet med de nyanlända barnen och deras föräldrar för att bygga upp en relation så att föräldrarna känner att de kan vända sig till rektorn med alla typer av problem. Man har generellt lärt sig att begreppet mångfald är större än man tänkt.

Inom handeln i Skellefteå har handelsföretagen fått upp ögon för att man i sina anställda inte speglar Skellefteås befolkning och vill göra något åt detta. En Handelsgrupp inom Centrumhandeln har startat och kompetensutbildning ska bedrivas på området. Urkraft är med och utvecklar denna kompetensutbildning tillsammans med Centrumhandlarna.

3: Informationsplatser till nyanlända tredjelandsmedborgare ska finnas som del i ordinarie kommunal inflyttarservice.

Kundtjänst rekryterade Mina Darian, med persisk språkkompetens, som nu arbetar i Kundtjänstens receptionsteam. Hon kunde förstärka Kundtjänst och konkret hjälpa nya medborgare med att förstå samhällsinformation, brev och annat. Vi sammanställde och erbjöd information från andra myndigheter i en informationssnurra centralt placerad i stadshusets reception.

Vi upptäckte och marknadsförde webbplattformen informationssverige.se

Vi sökte och påverkade en gemensam plattform för vad som händer i Skellefteå. Det blev skellefteaonline.se där föreningar och alla kan berätta vad som är på gång i

kommunen. Vi deltog i och utvecklade Mångfaldsdagen som numer efter två år är ett permanent årligt inslag i kommunen. Kundtjänstens personal fick kompetensutveckling kring mångfalds/integrationsfrågor. Kundtjänst är numer en del i SFIns samhällsorientering med kommunkunskap och ansvarar för studiebesök. Mer information på andra språk skickades ut till kommunens alla nyinflyttade.

Vad lever kvar?

Skellefteå kommun är nu med i webbplattformen informationssverige.se som gör att fler nyanlända kan tacka ja till bostadsanvisning just hos oss och förstå vem som gör vad i samhället. Skellefteå kommun har antagit en ny integrationspolicy och samverkar mer med samhällets övriga aktörer. Skellefteå kommun har som ett fokusområde för 2014 satt ”Ett mångkulturellt och inkluderande Skellefteå”. Kommunens fritidskontor har nu en folder på 18 olika språk om vad en förening är och hur det funkar. Det finns också ett nytt integrationsbidrag att söka för kommunens föreningar. Mångfaldsdagen permanentad.

Skellefteaonline.se Skellefteå kommuns inflyttarservice har en större kunskap och ett större fokus på våra nysvenskar och har fått mer resurser. Kundtjänst och Stadshuset har blivit en naturligare och mer välbesökt mötesplats för alla. Kommunen ställer sig bakom Mångfaldskören och bidrar med körledartjänst på 15-20 % via musikskolan, så att det blir etablerat och inte längre ett projekt, utan en hälso/integrationssatsning.

4: Mötesplatser som möjliggör integration.

Under våren 2011 inleddes Kulturenhetens och NBV:s medverkan i projekt 4All, Utbildningsgruppen planerade tillsammans den Medborgarutbildning som skulle erbjudas för första gången hösten 2011. Vårens och sommarens arbete handlade främst om planering och förberedelser inför arbete och förkovran i att möta deltagarna som förväntades mer eller mindre vara analfabeter. Kulturenheten och NBV:s del var också att ansvara för projektdelen Mötesplatser, vilket till en början sköts på framtiden för att främst inleda arbetet med Medborgarutbildningen. Under hösten 2011 startade Medborgarutbildningen upp genomfördes på Handens hus, centrum för slöjd och konsthantverk på Nordanå. Träffarna förlades på fredag förmiddagarna, 2,5 timme/tillfälle, och de inriktades på att både lära sig mer om språket, de svenska orden i samband med kreativ pedagogik genom slöjd och bild. I ett ganska tidigt skede upplevdes många svårigheter med gruppen, förväntningar eller brist på förväntningar, språkförbistringar och den i vissa fall mycket låga kunskapsnivå i språk, som deltagarna i Medborgarutbildningen hade under hösten 2012 gjorde att flera av deltagarna uteblev från fredagstillfällena. Även vid försök med tolk och förtydliganden av innehållet i utbildningen, fortsatte

man att utebli utan uttalade orsaker. Under hösten genomfördes möten med NBV med fokus på arbetet med Mötesplatser, men det arbetet uppfattade vi alla inblandade, som alltför vagt och att tid inte fanns att utveckla i ett för tidigt skede, så vi lät tankarna gro och koncentrerade oss på att utveckla Medborgarutbildningen.

Vi sökte inspirationskällor och mer kunskap via studiebesök på Livstycket i Tensta, deltog i seminariet "Att störa homogenitet" i Sundsvall och en utbildningsdag på SFI i Skellefteå med Margaretha Möller om att undervisa analfabeter. Under våren informerade vi även personalen på Kulturenheten om projektet och dess innehåll och upplevde ett stort och genuint intresse för frågorna, vilket inspirerade för framtida arbete. Även Skellefteå museum, som också har sina lokaler på Nordanå, visade intresse för att delta i projektet och bjöd in till guidade visningar med utbildningsgruppen i framtiden.

När den första utbildningen genomförts med Medborgarutbildningen under vintern 2012, samlades vi alla ledare i projektgruppen och utvärderade det som varit för att komma in med nya idéer för nästa grupp. Vi ville genomföra många förändringar inför en kommande grupp, och vi inledde välordnat med ett samlat möte alla ledare tillsammans med den nya gruppen, eftersom vi upplevt att vi startade lite för spretigt med förra gruppen. Kulturenhetens och NBV:s del i Medborgarutbildningen förändras från att vara en mer bildskapande och slöjdande verksamhet under 2011 och höst 2012 till att bli en mer allmän Kulturutbildning, där deltagarna får prova på och uppleva Nordanås skiftande kulturformer, alltifrån utställningar, guidade turer, kulturverkstäder för barn till besök i de gamla gårdarna och eget skapande i mindre omfattning, för att känna sig mer hemma med vad svenskt kulturliv och det lokala kulturarvet kan vara. Men även denna grupp hade vi svårt att få att komma på aktiviteterna, och att utbildningens träffar var obligatoriska upplevs svårt att förmedla. Trots lågt deltagarantal avslutar en liten skara ur Medborgarutbildningen med ett fantastiskt deltagande på Sagofesten på Nordanå för kommunens alla 5 åringar i slutet på maj 2012, där man tillsammans genomför flera föreställningar av två olika sagor, gestaltade av deltagarna och uppfört på deras eget språk och delvis svenska.

Under våren 2012 formas även tankarna vidare på vad projektdelen Mötesplatser ska komma att innehålla och förslaget är att projektparterna NBV och Kulturenheten under fortsättningen av projektet ska koncentrera sin tid på uppgiften med Mötesplatser, vi gör tillsammans en ny verksamhetsplan för

Mötesplatsarbetet för hösten 2012 och våren 2013, som godkänns av Kulturenhetens chef och 4Alls projektledare. Den nya verksamhetsplanen innebar en omfördelning av medel och ett spännande utvecklingsarbete för flera etablerade mötesplatser i kommunen. Därmed flyttade NBV och Kulturenheten fokus från Medborgarutbildningen till att utveckla metoder för att Mötesplatser i kommunen ska bli mer lättillgängliga för, särskilt, nytillkomna Skellefteåbor.

Delmål

- Att skapa en mötesplatsmodell som fortsätter verka för integration efter projekttiden slut.
- Minst 10 mötesplatser är utvecklade så att de möjliggör integration

Höst 2012

Hösten 2012 innebar planering tillsammans med NBV om hur vi ska arbeta tillsammans för att nå målen med utvecklingen av mötesplatser som möjliggör integration, utifrån de delmål som sätts upp innan sommaren. Vi delar upp arbetet mellan oss så att den verksamhetsutveckling som härrörde till Kulturenhetens mötesplatser ansvarar Kulturenheten för, eftersom det berör den egna personalen. Resultatet av verksamhetsutvecklingen utmynnade i en utbildningsdag för personalen som samordnades med den fortbildning som efterfrågats även i Kundtjänst del av projektet, informationscentral. Föreningsutbildningen som också hörde till mötesplatsutvecklingen gör Kultur och NBV tillsammans i samarbete med Fritid Skellefteå och NBV arbetar på egen hand med skapande av en mötesplatsmodell där aktiviteter skapas vid olika typer av lokala mötesplatser, såsom fördomscaféer, teater- och berättargrupper osv.

I arbetet med att utveckla mötesplatserna arbetade vi i samråd med Anna-Klara Granstrand, som arbetade med en kommande Integrationsstrategi och handlingsplan på Skellefteå kommun, där beslut om att följa strategin togs av kommunen under våren 2013.

Under hösten 2012 planeras verksamheten och kartläggningen av kulturens mötesplatser påbörjas, som kom att fortsätta långt in på våren 2013. Under tidig höst genomför Kulturenheten tillsammans med NBV och Skellefteå museum tre tillfällen för den nya utbildningsgruppen, tre tillfällen med kulturbesök på Nordanå. Där jag bl.a. visar några utställningar med hjälp av tre tolkar för olika språkgrupper och berättar om Nordanå som plats, med mycket gott resultat och

fina samtal, och NBV informerar om föreningsliv och studieförbund och Skellefteå museum genomför ett pedagogiskt arbete utifrån Skellefteå stads gator och ortsnamn. Tre olika samarbetsformer som vi ansåg fungerade bra med gruppen och **vi inser att tolkhjälp kan vara avgörande för att skapa meningsfulla och meningsskapande möten!** Innan julen 2012 medverkade hela 4All i arrangemanget "Julstämning" vid två föreställningar på Nordanå.

Kartläggning av kulturens mötesplatser

För att få en uppfattning av nuläget och hur kommande behov ser ut vid kulturens mötesplatser i kommunen, genomförde projektet en enklare form av kartläggning under hösten 2012 och våren 2013. Verksamheter som skulle undersökas valdes ut, dels genom kontakter med verksamheternas chefer och samtal inom 4All gruppen. Verksamheternas chefer kontaktades för att sprida informationen om arbetet i sin organisation. Ett antal bibliotek valdes ut i kommundelarna, främst med focus på att de har eller har haft erfarenhet av mångfaldsfrågor och stor del av tredjelandsmedborgaranvändare. Vid Kultur Skellefteå ställdes frågor till informatör och personalen vid Nordanås reception och slutligen bokades möte med Skellefteå museums informatör.

Kartläggningen gjordes utifrån ett antal likadana frågeställningar. Sedan gick alltid diskussionerna åt olika håll eftersom erfarenheterna och idéerna skiftar från verksamhet till verksamhet. Men utifrån frågelistorna sammanställdes en sammanfattning om nuläget, där inte vissa verksamheter blivit utpekade utan penseldragen varit vidare. Tips och idéer för framtiden har dock listas upp efter typ av verksamhet, såsom bibliotek, Nordanå etc. för att kunna komma förändringsarbetet närmare. Kartläggningen har sedan delats ut till alla inblandade, även cheferna vid verksamheterna.

Kartläggningen bifogas som bilaga till denna rapport. Bilaga 2.

Sammanfattning: Från Kulturenhetens pedagoger som vid uppstarten av projektet bestod av en bildpedagog och en slöjd/kulturpedagog (Malin Nilsson och Anneli Rundström Karlsson) sattes en hög ribba och hög ambitionsnivå för Medborgarutbildningen med inspiration från bl.a. Livstycket i Tensta om att genom kultur i lärandet hitta till det svenska språket, kulturen och att så småningom våga sig ut i arbetslivet. Men främst genom att tiden som fanns till förfogande var alldeles för liten, så kom resultaten till korta. Visst lärde sig deltagarna en hel del, och visst lärde vi oss pedagoger mängder, men utbildningen blev för upphackad och genomförd under för kort tid med för få och ojämnt antal deltagare, för att resultaten skulle kunna bli tillfredställande eller ens utvärderingsbara från Kulturenhetens synvinkel. För att nå bättre

resultat i ev. framtida projekt när kultur ska användas som redskap för språkutveckling krävs mycket mer tid för förberedelser och fördjupning för pedagogerna och inte minst mycket mer tid tillsammans med deltagarna.

När utbildningen omformades till att bli mer en allmän Kulturutbildning, där deltagarna skulle få prova på och uppleva Nordanås skiftande kulturformer, alltifrån utställningar, guide turer, kulturverkstäder för barn till besök i de gamla gårdarna och eget skapande i mindre omfattning, för att känna sig mer hemma med vad svenskt kulturliv och kulturarv kan vara, kom vi närmare de utvecklingsfrågor som man behöver arbeta vidare med både på Nordanå, i kulturlivet och tillsammans med bl.a. SFI. Vad kan Nordanå erbjuda i SFI utbildningen, så att man känner sig delaktig i Skellefteås kulturliv? Idéer om nya projekt formades utifrån de här erfarenheterna och den aktuella frågan om ett kommande Kulturhus i Skellefteå mixades med dessa erfarenheter.

Arbetet med mötesplatser som möjliggör integration, kändes som en naturlig fortsättning på allt påbörjat arbetet inom 4All och där vi än tydligare har kunnat se att Kulturens mötesplatser kan bli allas mötesplatser med lite utvecklingshjälp från det arbete som påbörjades under 4All! Dock var tiden knapp inom projektet och det som hanns med under projektet var att kartlägga nuläget och vilka utmaningar som ligger framför oss inom området, dock inte att mer med själva utvecklingen av de tio mötesplatser. Vilket är ett mycket mer långsiktigt mål, då dessa gäller kommunal verksamhet. Dock kom en mängd intressanta idéer och frågor upp till ytan under kartläggningen som förhoppningsvis kommer att arbetas vidare med inom respektive organisation framöver, för ett mer integrerat samhälle och för att göra Skellefteå än mer tillgängligt för alla!

- **Hur har ni arbetat med den särskilda prioriteringen i ert projekt (gäller ej prioritering 2)?**

Den särskilda prioriteringen är vårt val av en särskild målgrupp: målgruppen är kvinnor och män som är lågutbildade/analfabeter och kvinnor som är kärleksinvandrande.

Projektet startade med att vår målgrupp bara riktade sig till kvinnor men efter att projektet gått en tid vi bad om en revidering och har i projektets andra del haft både män och kvinnor i grupperna. Vår erfarenhet är att det har varit väldigt positivt att ha en grupp med båda könen, det har varit en annan stämning och dynamik i gruppen.

Vi lever i ett samhälle där vi eftersträvar jämställdhet mellan män och kvinnor. Många av invandrarna kommer från länder där jämställdheten mellan könen är låg och det kan orsaka problem för invandrare när de kommer till Sverige. Därför tror vi att det är viktigt med insatser för både män och kvinnor där de får en chans att mötas och samtala kring frågor som jämställdhet och könsroller. Är de i samma grupp så blir det en process där de får lära och utvecklas tillsammans. De metoder vi främst använt för vår särskilda målgrupp är:

Språkövningar genom dokumentation i form av bilder och dagboksanteckningar där de skapat sitt eget material. Muntliga och skriftliga språkövningar där vi jobbat mycket konkret och utgått från bilder eller det som deltagarna känner till. Dataövningar för att förstärka språket med hjälp av talande tangentbord. Tolkar som fungerar som kommunikatörer mellan kursledare och deltagare eftersom deltagarna är nyanlända och många har varit i Sverige kortare tid än ett år och blivit anvisade till projektet när de precis har börjat på SFI.

För att utveckla Skellefteå kommuns informationsservice och olika mötesplatser för vår särskilda målgrupp har vi genomfört informationsinsatser och temadagar riktade till nyanlända på befintliga mötesplatser i samhället, i detta fall flera av Skellefteå kommuns lokala bibliotek. Vi har på dessa platser kunnat erbjuda samhällsinformation och medborgarkunskap till tredjelandsmedborgare, för ökad möjlighet att förstå hur det svenska samhället fungerar. Tillsammans med samhällsinformation har vi jobbat med skapande verksamhet som ett pedagogiskt verktyg för att förbättra möjligheterna till ökad integration och förståelse. Denna verksamhet har naturligtvis varit öppen och erbjudits till kommunens alla invånare, men främst till respektive biblioteks upptagningsområde och främst till den målgrupp vi haft i projektet.

Vi har säkerställt att vi nått ut till och rekryterat den målgrupp vi eftersträvat genom samtal med våra deltagare/de personer vi mött och informerat, samt i samtal med AF och SFI:n när vi rekryterat deltagare till vår medborgarutbildning.

När det gäller utbildningen som riktas till företag och myndigheter har projektets deltagare inte alla varit del av Integrationsfondens målgrupp, men projektets resultat kommer att vara målgruppen till nytta för framtiden. Indirekt nås målgruppen genom våra insatser till framtida arbetsgivare och myndigheter. Detsamma gäller Kundtjänsts informationsplats. Vi har naturligtvis inte kunna fråga alla som kommer med sina frågor till kundtjänst om de tillhör den av projektets målgrupp men däremot har vi kunnat anpassa vår information och sättet vi hanterar frågeställningarna så att

projektets målgrupp både under projekttiden och nu efter projekttiden på bättre sätt kan ta del av den samhällsinformation kundtjänst tillhandahåller. Genom Informationsplatsen får besökarna möjlighet att få den information de behöver för att kunna tillgodogöra sig olika samhällsfunktioner och hjälp med att hitta rätt instans för sina problem.

• Hur har ni arbetat med utvärdering?

Varje projektmål har analyserats för sig, för att säkerställa att målet uppfylls

Mål 1: här har vi utvecklat en modell för medborgarutbildning. Genom enkäter har vi följt upp att innehållet är lämpligt, och gjort förändringar utifrån behov. Målet var att minst 60% av deltagarna ska tycka att den är bra och till nytta för dem. Och våra utvärderingar visar att 98% av deltagarna tycker att utbildningen varit till nytta för dem. Två personer har avbrutit sin utbildning hos oss pga av personliga omständigheter.

Arbetsmetoder och pedagogik har dokumenterats av de ansvariga utbildarna. Deltagarutvärderingarna har analyserats för att arbetsmetoder och pedagogik ska anpassas efter vilka de verksamma metoderna är. Detta har rapporterats till styrgruppen.

Mål 2: en modell för utbildning och säkerställa att vi når minst 20 arbetsplatser och myndigheter. Vi har haft ett snitt på 100 deltagare på våra företagsutbildningar och även här har vi använt enkäter för att utvärdera innehållet och till vilken grad utbildningen är till nytta för deltagarna.

Mål 3: en informationsplats ska utformas, antalet besökare räknas och frågor loggförs för att rätt utforma information till att motsvara efterfrågade tjänster. Statistik förs över i vilken grad personal på informationscentralen kan ge ett svar som besökaren är nöjd med. Detta har skett genom att 4All blivit en egen ”post” i kommunens kvalitetssäkringssystem Flexcite. Riktlinjer/samverkansformer för att rätt och samordnad information ges från olika myndigheter har också etablerats av kundtjänst tillsammans med AF, FK, SFI:n etc.

Mål 4: ett arbetssätt för att utveckla mötesplatserna vilket vi ska ha testat på minst 10 mötesplatser. Minst en aktivitet med tredjelandsmedborgare som deltagare ska ha genomförts på varje mötesplats i projektets regi. Exempel på mötesplatser vi använt oss av:

- Infocentralen, utvecklad inom projektet – se beskrivning i rapporten.
- Nordanå kulturcentrum - event och konstutställningar, bland annat vid skyltsöndag och julmarknader.
- Öppna förskolan, vårdcentraler – informationsträffar och sagoberättande samt teater
- Biblioteken runt om i kommunerna – informationsträffar, teaterföreställningar, medborgarkunskapsutbildning på biblioteken har genomförts kontinuerligt under

projektiden såsom redovisats i delrapporterna. **Att använda teaterns uttryck** och det muntliga berättandet för att utveckla språk, kommunikation och skapa integration är ett väl beprövat verktyg. Att mötas kring berättandet gör människor i alla länder, det är gemensamt för alla kulturer. Därför är berättandet ett framgångsrikt sätt att mötas över kulturgränserna, att arbeta med mångfald och integration. Alla har en berättelse att berätta, alla kan vara delaktiga. Att berätta och lyssna till berättelser är en av grunderna till en bred språkutveckling. De kreativa uttrycken engagerar hela människan med intellektet, kroppen och alla sinnen och det gör att orden får en mening och det nya språket lättare kan utvecklas. Vi har i projektet bland annat använt oss av barnteater och målet var att arbeta fram en föreställning som var mångspråkig för barn, som skulle visas under två Sagofester i Skellefteå och Norsjö. Det startade med att vi inventerade vilka folksagor deltagarna kände till, fortsatte med att välja en berättelse, välja roller och sen påbörjades repetitionsarbetet. Här handlade det också om språket, men nu fick de använda sitt eget språk. Men eftersom det talades 4 olika språk i gruppen så blev svenska det gemensamma språket. Det blev "Rödluvan och vargen" som spelades. Vi spelade den vid 8 tillfällen i Skellefteå, för sammanlagt ca 600 barn. I föreställningen talade Vargen bulgariska, Rödluvan farsi, Mormor farsi, Mamman spanska och jägaren svenska. Barnen visade att det gick bra att förstå vad som sades, och inte en enda gång sade någon något om att det talades många olika språk. Ett gott tecken på att mångfalden är lätt att hantera och acceptera när man är barn. På Sagofesten i Norsjö, var det samma föreställning som spelades, och då hände något märkligt. När vi började föreställningen pratade plötsligt skådespelarna svenska. Och de återvände inte till sina egna språk under någon av de 4 tillfällen som den spelades den dagen. Efteråt frågade vi oss vad som hände, varför dom valt att prata svenska. Det visade sig att dom hade inte ens märkt vilket språk dom talade.

- Kulturarrangemang, föreningsmöten – kartläggning av föreningslivets behov, samt deltagit i olika kulturevenemang såsom Berättarfestivalen samt Julstämning som var en julföreställning med fokus på invandrade kvinnors livsberättelser som spelades inför 800 åhörare den 12—13 dec. Projektgruppen i 4 All hade vid dessa föreställningar aktiviteter i teaterfoajén för att fånga upp människors tankar kring integration och mångfald.
- Studiecirklar – ett flertal studiecirklar har startats med svenska och nyanlända kvinnor.
- Skellefteås Handens Hus – konstutställningar och event

Särskilda grupper och integrationsfondens målgrupper: vi har i samtal med deltagarna säkerställt att vi i vår rekrytering nått våra angivna särskilda grupper och integrationsfondens målgrupper.

Koordinatören har ansvarat för att allt dokumenteras för spridning till andra kommuner och regioner, främst Västerbotten och Norrbottens län och för del- och slutrapporter. Koordinatören eller någon från projektgruppen har deltagit i spridnings- och påverkansaktiviteter anordnade av ESF-rådet.

Projektets resultat och erfarenheter

Beskriv de metoder eller det material som tagits fram i projektet. Ge en sammanfattande redovisning och bedömning av projektets genomförande och resultat i förhållande till projektmål, indikatorer samt särskilda prioriteringar.

Förankrad modell för utbildning för nyanlända tredjelandsmedborgare.

Resultat: Vi har skapat en modell för medborgarutbildning där arbetsmetoder och pedagogik har dokumenterats av de ansvariga utbildarna. Att mäta integration är svårt. Det är en långsiktig process och det är subjektivt. För att försöka fånga graden av upplevd integration och på vilket sätt projektet bidragit på individnivå, har vi genomfört enkäter och intervjuer av deltagarna precis innan projekttidens slut. Deltagarutvärderingarna har analyserats och arbetsmetoder och pedagogik anpassats och de verksamma metoderna har rapporterats till styrgruppen.

Förankrad modell för utbildning för arbetslivet och myndigheter.

Vi ville tillsammans med personer med utländsk bakgrund skapa en utbildning till företagare och myndigheter om kulturer och kulturresurser för att öka integrationen i arbetslivet. Syftet var att företagarna ska se fler möjligheter och färre hinder att anställa någon som kanske i dagsläget inte pratar perfekt svenska, och att personer som i sitt myndighetsutövande träffar utlandsfödda ska ha en bättre kulturell förståelse.

Resultat: I realiteten har vi nått målet över förväntan. Ett tio-tal företag har varit med och tillsammans med oss i projektgruppen och nyanlända skapat förutsättningarna för en föreläsningsserie som haft ett hundratal deltagare från ett 40-tal arbetsplatser i Skellefteå under projekttiden. Föreläsningsserien har också lett till att ett lokalt nätverk med fokus på Mångfald och lönsamhet startat. I nätverket, som leds av Samordningsförbundet Skellefteå ingår AF, Willys, Clas Ohlsson, Urkraft, Skellefteå kommun Tillväxtkontor, Kallholmen Maltbryggeri, Boliden och två personer som

har flyttat till Sverige från tredje land. Syftet är att öka medvetenheten kring mångfald och lönsamhet och arbeta vidare med dessa frågor.

Informationsplatser till nyanlända tredjelandsmedborgare ska finnas som del i ordinarie kommunal inflyttarservice.

Forum och metoder för samhällsinformation ska utvecklas i projektet. Detta i samverkan mellan samtliga intressenter, inklusive deltagare. På metodnivå handlar det om att tydliggöra roller och ansvar, vem informerar om vad och på vilket sätt ges informationen? Detta kommer projektdeltagarna till godo genom att den information de får blir klar, konsekvent och man undviker att information uteblir på grund av att alla parter tänker sig att någon annan har ansvaret.

Resultat: en informationsplats på Brinken Skellefteå Stadshus har utformats, antalet besökare räknas och frågor loggförs för att rätt utforma information till att motsvara efterfrågade tjänster. Statistik förs över i vilken grad personal på informationscentralen kan ge ett svar som besökaren är nöjd med. Detta görs genom att denna typ av frågeställningar numer registreras i kommunens Flexcitesystem vilket gör att vi också etablerat riktlinjer för att rätt och samordnad information ges från olika myndigheter vilket har gjorts genom bättre samverkan med AF, FK och SFI:n. Bland annat ordnar man studiebesök ca en gång i veckan till dessa myndigheter.

Mötesplatser som möjliggör integration.

Projektet skulle öppna vägar för tredjelandsmedborgare att hitta till de mötesplatser som redan finns, i deras eget närområde. Vi ville sammanföra nyanlända med de som bott länge i Skellefteå där gemensamma intressen blir drivkraften för integration. Vi skulle inte bara informera om tillgängliga mötesplatser utan också tydliggöra dessa, utveckla mötesplatserna genom att förbereda personalen/föreningsaktiva, skapa aktiviteter utifrån behov. Att aktivt introducera de nyanlända i det kulturella utbudet, föreningsaktiviteter, studiecirkelverksamheter etc. Genom att arbeta med redan existerande mötesplatser ökas möjligheten till att resultatet är kvar efter projekttidens slut.

Resultat: Vi har genomfört ett flertal aktiviteter med tredjelandsmedborgare som deltagare på varje mötesplats i projektets regi.

Exempel på mötesplatser vi använt oss av:

- Infocentralen, utvecklad inom projektet
- Nordanå kulturcentrum
- Öppna förskolan, vårdcentraler

- Biblioteken runt om i kommunerna
- Kulturarrangemang, föreningsmöten
- Studiecirklar
- Skellefteås Handens Hus

Ange de viktigaste resultaten och slutsatserna från utvärderingen.

Utvärdering/reflektioner

Gruppen:

När vi valde att fokusera på de som var riktigt nyanlända och som gick i samma klass på SFI blev det lättare att rekrytera deltagare tillsammans med AF. Ju kortare tid deltagarna har varit i Sverige desto lättare har det varit eftersom de då fortfarande har varit nyfikna och velat ha information och kunskap om Sverige och inte har så många negativa erfarenheter. Det har varit positivt med blandade grupper med både män och kvinnor. Vi har provat olika alternativ när det gäller deltagare från olika språkgrupper, vi har haft deltagare från tre och två olika språkgrupper samt en renodlad grupp med bara deltagare från en språkgrupp. Fördelen med det sista är ju att alla förstår varandra men det mest positiva resultatet blev i den gruppen där deltagarna kom från tre olika länder. Det är svårt att säga exakt vad det beror på eftersom det finns flera faktorer som kan spela in. Det har ju givetvis att göra med deltagarnas personligheter, tolkarna och hur de samspelar med mig som ledare och deltagarna så att det blir en bra kommunikation. Den mest positiva erfarenheten kommer från den gruppen där deltagarna kom från 3 olika länder. Där blev diskussionerna väldigt givande, intressanta, avspända och utvecklande. Det blev nästan lika goda resultat i gruppen där deltagarna kom från två olika länder. I den gruppen där alla deltagare kom från samma land blev det en samhörighetskänsla dem emellan och det var positivt att alla förstod varandra. Däremot blev det inte lika givande i diskussioner eftersom det lätt blev en vi – dem situation. Det kan också ha berott på att vi hade en annan tolk och som jag har förstått senare riktigt fått fram mitt budskap och mina intentioner med diskussionerna.

Bemötande:

Den faktor som uteslutande spelat störst roll för deltagarnas upplevelse av kursen och på de olika mötesplatserna har varit bemötandet från kursledare och oss i projektgruppen. Vikten av att bli sedd, lyssnad på, medräknad och känna sig välkommen är större än innehållet och utformandet av kursen och de aktiviteter som tillhandahållits på mötesplatserna och vid de olika evenemang som vi arrangerat.

Delaktighet:

Deltagarna i kursen har inte gått skola tidigare och har inte varit vana vid att få vara delaktiga och påverka innehåll och utformning av en kurs så de har varit väldigt osäkra till en början och velat att kursledaren ska bestämma. Men i takt med att vi fortsatt att kontinuerligt inbjuda dem till att vara delaktiga och gett dem möjlighet att

påverka, visat dem på olika alternativ så har de tagit allt mer initiativ och blivit mer och mer delaktiga för att senare i utvärderingar säga att de uppskattat att de fått den möjligheten. Det verkar ha varit lättare för deltagarna att vara delaktiga i diskussioner och dela med sig av erfarenheter än att vara delaktiga och påverka innehåll och utformning. Här har tolkarna spelat en avgörande roll för hur kommunikationen har fungerat och i vilken utsträckning deltagarna har medverkat i diskussioner så att det har blivit en dialog och inte bara en envägs kommunikation.

Språkövningar:

Det har funnits alldeles för lite tid för att öva språket då fokus har legat på medborgarkunskap. I utvärderingar har deltagarna varit nöjda med allt - det enda de hade velat ha mer av är att få öva mer svenska. Deltagarna har varit väldigt nöjda med metoderna kring språkinläringen, att få skriva dagbok med bilder vi tagit på de aktiviteter vi gjort tillsammans och att använda datorer med talande tangentbord

Studiebesök och besök:

I alla grupputvärderingar som gjorts har det kommit fram hur viktigt och uppskattat det har varit att få besöka och få besök av olika personer från myndigheter, instanser och företag. Det har gett deltagarna värdefull kunskap om hur det fungerar i Sverige, vilken hjälp man kan få, hur man kan påverka och vart man ska vända sig i olika situationer. Deltagarna har under kursens gång tagit allt mer initiativ för att föreslå vilka besök som ska göras och vilka besökare som ska komma.

Studieresor och aktiviteter:

Studieresor och aktiviteter har spelat en stor roll för trivseln/klimatet och gruppsammanhållningen. Det har bidragit till en glad och öppen stämning där vi haft roligt ihop och där inläringen har blivit ett mervärde. Att få prova på olika aktiviteter har också väckt intresset hos deltagarna så att de har fortsatt med vissa aktiviteter även på sin fritid.

Samarbetet med AF:

Samarbetet med AF har varit väldigt positivt och uppskattat av deltagarna med tanke på att de flesta av dem har ett stort fokus på att så fort som möjligt få komma in på arbetsmarknaden. I de två senaste grupperna har AF deltagit vid ett tillfälle i veckan. Den sista kursen var endast tre månader, vilket gjorde att det kändes som att det var svårt att hinna med allt övrigt innehåll.

Tolkar:

Tolkarna har varit A och O för att kunna bedriva kursen med tanke på att deltagarna varit så nyanlända. Valet av tolk är avgörande för hur kommunikationen under arbetspassen fungerar, därför är det viktigt att välja med omsorg och även att ge tolken ordentlig introduktion i vad som förväntas av honom/henne och hur tolkningen ska genomföras.

Transnationellt samarbete

Våren 2013 fick hela projektgruppen i 4All möjlighet att studera ett annat EU-lands erfarenheter av integrationsfrågor och vi åkte sex personer till Bologna för ca en veckas studiebesök och erfarenhetsutbyte. Bologna och Skellefteå är olika på många vis, Bologna är en storstad inte minst. Men precis som Skellefteå behöver Bolognaregionen sina invandrare. Den inhemska befolkningen är för liten, precis som vi, för att klara framtida utmaningar. En stor åldrande befolkning och för få unga som stannar kvar.

Lärdomar av Bolognaresan är främst att Sverige har ett ganska tydligt uppbyggt system för mottagande av flyktingar och invandrare, jämfört med Italien, där det fungerar på olika sätt. Och beroende på vart i landet du hamnar, så har du olika möjligheter. Däremot är vi mycket mer inriktade på vikten av att lära sig det svenska språket, där vi uppfattade att i Italien är det viktiga att komma ut i jobb, då löser sig så småningom språkfrågan, eftersom man tvingas till att lära sig för att kunna klara av sitt jobb, och man får dessutom gratis kontakt med den inhemska befolkningen. I Sverige kan du gå många år utan att komma ut i jobb, eftersom du inte klarat dig igenom SFI, något som påverkar individen oerhört negativt och kan bli helt förödande för möjligheterna att så småningom skaffa sig ett jobb och en dräglig tillvaro.

För kulturenheten studerades extra noga det fina bibliotek/kulturhus som Bologna har, ett hus för alla, där alla åldrar och kategorier av människor möts. Där även Bolognas kulturarv, med arkeologiska utgrävningar i källarvåningen var öppna att titta på för allmänheten. I en inspirerande mix av nytt och gammalt. Vi gjorde även ett besök på Bolognas historiska museum som är ett toppmodernt museum inrymt i ett gammalt palats där det nya och gamla möttes på många spännande sätt, ny teknik och bildberättande beskrev spännande och ingående Bolognas historia på en mängd olika sätt, utan att vi behövde kunna språket. <http://www.bolognamagazine.com/content/palazzo-pepoli-museum-history-bologna-arte-fiera-2012>.

Vi besökte också ett kooperativt företag i Bologna i Italien som heter Manutencoop. Det är ett kooperativt städföretag som har 18000 anställda i Italien varav 2000 utlandsfödda. De allra flesta av dem finns i Bologna området. Då man börjar på företaget får man en mentor som talar samma språk som man själv och som lär ut yrket. Varje år delar man ut 300 stipendier på 400 Euro till de utlandsfödda barn för att uppmuntra till fortsatta studier och utbildning.

I Bologna finns det ca 12% invandrare och det är den största delen i Italien pga av att detta område är det rikaste i Italien och det är här det finns jobb. Man har liknande motsvarighet till SFI och ett annorlunda inslag är att man tar hjälp av ITC Tetatro en gång i veckan för att lära sig italienska. De jobbar sedan fram en föreställning som de tränar till under ett läsår. ITC Teatro samarbetar även med fakulteten för lärarutbildning på Universitetet där de med hjälp av teater visar de blivande lärarna hur de kan bemöta de flyktingar som kommer dit. Det finns en 1-årig utbildning där som handlar om teater och integration som man kan gå efter avslutad lärarutbildning. ITC Teatro som arbetar mycket med immigranter och som bl.a. har en teatergrupp med 50 medlemmar, hälften italienare och hälften invandrare. Man hade först renodlade grupper med bara invandrare men såg att resultatet blev mycket bättre då man hade mixade grupper. Man har 30000 besökare varje år till teatern (i San lazzaro har man 30000 invånare) och det kommer från hela kommunen Bologna. ITC Teatro är också ett intressant socialt företag som vi vill lära mer av när det gäller just olika pedagogiska metoder för språkinläring.

Biblioteket Salaborsa i Bologna gjorde en undersökning bland utlandsfödda vilka som kom och besökte dem. Det visade sig att de var dem som hade bott flera år i Italien och var högutbildade. Bland dem har man nu ett projekt där de är ambassdörer och ska locka fler människor som är utlandsfödda till biblioteket. Detta skulle kunna vara av intresse för oss att lära mer om med tanke på det faddersystem vi planerar för. På biblioteket finns också ett projekt där man samarbetar med skolan och där man via barnen ser till att de är dem som lockar med sig sina föräldrar till biblioteket. Man ordnar språkkurser och förberedande kurser om medborgarkunskap. De tar in författare från andra länder som läser på sina modersmål.

I Italien blev vi även mer medvetna om vad mycket bra vi redan har i Sverige, och att vi är på rätt väg med vårt projekt. Jämfört med Italien och på vårt besök märker vi att i Sverige är nog befolkningen i allmänhet mycket bättre på engelska, vi försöker bli bättre på att skylta upp och informera på mer än ett språk, vilket vi nästan aldrig såg i Bologna, där även det toppmoderna lokala museet, Bolognas historiska museum, enbart hade texter på Italienska. (engelska fanns att läsa i ett häfte på sidan av, men det var ändå svårt att förstå, med för långa texter osv.)

Spridning av resultat

- **Beskriv vad ni gjort för att synliggöra ert projekt och sprida era erfarenheter och resultat inom och utanför den egna organisationen.**

Vi har haft en hemsida och en 4 all blogg som använts flitigt av de företag och arbetsgivare som deltagit i våra företagsutbildningar. Där har frågeställningar lyfts som sedan legat till grund för utveckling av utbildningen samt att vi synliggjort utvärderingarna där från varje utbildningstillfälle. Vi har synliggjort 4 all på Skellefteå kommuns Mångfaldsdag som anordnades för första gången 2012 och som sedan samarrangerades mellan kommunen och 4 all 2013 och numer kommer att bli ett permanent inslag i Skellefteå kommun. Vi har deltagit på Skellefteå kommuns näringslivsgala där 700 arbetsgivare/företagare fanns representerade och introducerade det nya Mångfaldspriset. Vi har funnits med under den årliga Berättarfestivalen och deltagit i Västerbotten teaterns och Teater Bartolinis julföreställning Julstämning där kvinnor från 4 all hade fått berätta sina livshistorier och detta sedan blev omvandlat till en musikföreställning med sång körer från Skellefteå. Föreställningen genomfördes 12-13 december för totalt 800 åhörare.

Vilka resultat och effekter av era genomförda insatser för spridning och påverkan kan ni se/förväntar ni er? Kommer ni att i ta tillvara projektets resultat i den ordinarie/reguljära verksamheten inom er egen organisation? Hur bygger ni i så fall vidare på projektets erfarenheter?

Nätverksbyggande: Allt arbete med mötesplatsernas utveckling har varit kopplat till det som redan pågår i Skellefteå, och vi har hela tiden sökt sammanhang för att kunnat integrera 4All projektet och tanken med MÖTESPLATSERNA i det som redan pågår. Vi ville lyfta in frågor som påverkar samhällsstrukturerna, när det rör integration och mångfald. Vi har mött föreningar, företagare, organisationer och här följer ett antal exempel på de vi mött (eller som sökt upp oss) där arbetet fortsätter efter projektets avslut:

Skellefteå kommuns integrationsarbete: Har haft ett nära samarbete med Anna Clara Granstrand, som skrev underlaget till handlingsplanen för Skellefteå kommuns integrationsstrategi. Hon berättade att 4 All och den samverkansmodell vi har mellan Kultur, Kundtjänst, NBV och Urkraft har fungerat som en katalysator, när det gäller att sätta igång processer som var viktiga för integrationsarbetet. Att 4All har ställt de viktigaste frågorna för att starta processer som var nödvändiga för Skellefteå kommun att ta tag i. När vi berättade för Anna Clara om vårt arbete med Mötesplatserna och Mångfald i arbetslivet, sa hon att vi ligger helt i fas med den

process som pågår med den kommunala integrationsstrategin. Hon såg att vi bidragit till en strukturförändring när det gäller Skellefteå kommuns arbete med mångfald och integration. Under 2013 togs beslutet om Skellefteå kommuns handlingsplan för integration.

Talabo föreningen som vill verka för samarbete mellan olika etniska föreningar. Den föreningen består av människor som gärna ville fortsätta arbetet med ”Rödluvan och vargen” och vi repeterade in en ny föreställning som deltog i de arrangemang som anordnades av Global helpline.

Skellefteå Berättarförening som har en stor öppenhet för mångfald, som gärna bjuder in människor med berättelser från många olika länder i världen. En förening där det gemensamma intresset för samtliga är Berättelserna och Berättandet. 4All har deltagit i Julkalendern under 2 år, samt i Berättarkvällarna. Föreningen fick Skellefteå kommuns mångfaldspris 2012, för det integrationsarbete som pågår. Berättarfestivalen som är ett återkommande vårligt event i Skellefteå kommer även i fortsättningen att ha fokus på invandrade kvinnors berättelser.

Alvar-galan, den lokala näringslivsgalan har mångfaldsfokus på sina bedömningskriterier kring utdelning av priserna. Kompetensutvecklingsutbildningar för Handelspersonal.

Västerbottensteatern och Teater Bartolinis i ”Julstämning” där vi kunde bidra med kontakter till kvinnor med engagerande berättelser. Vi var också aktiva under föreställningskvällarna.

Stadsbiblioteket i Skellefteå som så välvilligt öppnade sina rum för oss, som hjälpte gruppen med alla frågor de hade. Biblioteket som vill vara en mötesplats för alla.

Sagofesten på Nordanå, där gruppen fick träna sig i att berätta sagor för barn, och sedan berätta för 700 barn.

Vi har startat upp ett nytt nätverk som heter Integration Övre Norrland där följande aktörer ingår; Medlefors fhsk, Urkraft, Sunderbyns fhsk, Luleå Tekniska Universitet, Kalix kommun, Skellefteå kommun. Fler aktörer kommer att väljas in. **Se protokoll bilaga 3.** Vi har också startat upp ett lunchnätverk med aktörer i Skellefteå intresserade i integrationsfrågor samt att vi startat en arbetsgrupp bestående av Handlare i Skellefteå för kompetensutvecklingsfrågor med mångfaldsfokus för att öka lönsamheten i sina företag.

Skellefteå kommun är nu med i webbplattformen informationssverige.se som gör att

fler nyanlända kan tacka ja till bostadsanvisning just hos oss och förstå vem som gör vad i samhället. Skellefteå kommun har antagit en ny integrationspolicy och samverkar mer med samhällets övriga aktörer. Skellefteå kommun har som ett fokusområde för 2014 satt ”Ett mångkulturellt och inkluderande Skellefteå”.

Kommunens fritidskontor har nu en folder på 18 olika språk om vad en förening är och hur det funkar. Det finns också ett nytt integrationsbidrag att söka för kommunens föreningar. Mångfaldsdagen permanentad.

Skellefteaonline.se Skellefteå kommuns inflyttarservice har en större kunskap och ett större fokus på våra nysvenskar och har fått mer resurser. Kundtjänst och Stadshuset har blivit en naturlig och mer välbesökt mötesplats för alla. Kommunen ställer sig bakom Mångfaldskören och bidrar med körledartjänst på 15-20 % via musikskolan, så att det blir etablerat och inte längre ett projekt, utan en hälso/integrationssatsning.

- **Har det uppstått några (bi-)effekter t.ex. i form av nya samverkanskonstellationer, nätverk etc. som ett resultat av ert projekt?**

Som tidigare beskrivits i rapporten har vi startat upp ett nytt nätverk som heter Integration Övre Norrland där följande aktörer ingår; Medlefors fhsk, Urkraft, Sunderbyns fhsk, Luleå Tekniska Universitet, Kalix kommun, Skellefteå kommun. Fler aktörer kommer att väljas in. **Se protokoll bilaga 3.** Vi har också startat upp ett lunchnätverk med aktörer i Skellefteå intresserade i integrationsfrågor samt att vi startat en arbetsgrupp bestående av Handlare och andra aktörer i Skellefteå som har fokus på kompetensutvecklingsfrågor med mångfaldsfokus för att öka lönsamheten i sina företag.

Förslag

- **Vilka lärdomar, positiva som negativa har ni gjort genom projektet?**

Vår gemensamma erfarenhet är att det är alldeles för kort tid med 2 år för att kunna genomföra ett sådant här stort projekt. Det är först nu som man känner att man verkligen har kommit igång och vill fortsätta med det de arbetsformer som vi nu har hittat och kunna göra mer konkret verksamhet. Vi tycker dock ändå att vi lyckats genomföra många viktiga strategiska mål och en stor del av våra verksamheter fortsätter i någon form efter projektets avslut.

Vinnande koncept för medborgarutbildningen

- Ett bra bemötande där deltagarna känner sig sedda, lyssnade på, medräknade och välkomnade

- En öppen atmosfär där man tillåter olikheter
 - Nyanlända deltagare – helst mindre än två år för att underlätta integrationen.
 - Rekrytera deltagarna från samma SFI-klass, det underlättar schemaläggning och kursupplägg
 - En grupp med både män och kvinnor ger bättre dynamik i gruppen.
 - En grupp med flera deltagare från varje språkgrupp och från minst två olika länder så de har stöd från varandra.
 - Fokusera mycket på att stärka språket
 - En kurs på minst sex månader särskilt ifall man vill hinna med att samarbeta med AF och även ha tid att stötta upp språket (viktiga bitar att prioritera)
 - Arbeta mycket med delaktighet – det tar tid men uppskattas
 - Ha roligt – det underlättar inläring
 - Ha ett ”hemklassrum” som man utgår från
 - Många studiebesök och besök där deltagarna får en chans att få kunskap om hur det fungerar i Sverige och vart man ska vända sig i olika situationer
 - Mycket samtal där man kan jämföra hur situationen ser ut i deltagarnas hemländer och i Sverige
 - Aktiviteter där deltagarna får lära känna vad som finns att tillgå i närområdet
 - Flexibilitet där man utgår från deltagarnas behov av vad som känns viktigast att fokusera på inom de valda områdena så att kursen känns relevant för dem
 - Tolkar är ett måste, välj dem med omsorg och ge dem information om hur de förväntas arbeta
 - Ha en huvudansvarig för kursen, men knyt gärna fler personer till arbetspassen, både män och kvinnor, för att ge deltagarna en chans att få fler perspektiv och ett bredare kontaktnät.
- **Vilka resultat och produkter bedömer ni vara möjliga och angelägna att ta tillvara i fortsatt/reguljär verksamhet?**

Arbetsättet och pedagogiken i Medborgarutbildningen, samverkanskonstellationerna i regionen och kommunen. Studieförbundets NBV:s arbete på biblioteken med mångfaldsfrågor kommer att fortsätta. **Se tidningsartikel Norran bilaga 4.** Kundtjänst har en bättre och mer tillgänglig informationsdel och har också en mer aktiv del i den kommunala samhällsutbildningen som finns på SFI:n.

- **Om ni har underlag för rekommendationer rörande policy och reguljär verksamhet för Integrationsfondens målgrupp så beskriv den här.**

Utvecklingsområden

Beskriv här inom vilka utvecklingsområden och vilken målgrupp ert projekt har haft.

A	Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar inom följande utvecklingsområden (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
⇒	2	Interkulturell och interreligiös dialog
⇒	2	Samhällsinformation och medborgarkunskap – värdegrunder
⇒	2	Familj – uppfostran – socialisering – alternativa arenor och nätverk
⇒	0	Informella integrations- och försörjningssystem – incitamentsstrukturer
⇒	2	Kriminalitet, klass, kultur och etnicitet
⇒	2	Hälsa
⇒	0	Ungdomar

B	Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande särskilda målgrupper : (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
		Utveckling/anpassning av introduktionsprogram eller andra aktiviteter syftande till att tillgodose behov hos särskilda målgrupper av tredjelandsmedborgare:
⇒	0	- Äldre
⇒	0	- Personer med funktionsnedsättningar
⇒	2	- Kvinnor
⇒	2	- Analfabeter/lågutbildade
⇒	0	- Barn/ungdomar
⇒	0	- Annan särskild målgrupp, nämligen:
⇒	2	Deltagande som ett sätt att främja integrationen av tredjelandsmedborgare i samhället

C	Ange med siffra 0 till 2 i vilken grad ert projekt arbetar med följande verksamheter/aktiviteter (0=inte alls, 1=i viss utsträckning, 2=i stor utsträckning)	
⇒	0	Utveckling av metoder/indikatorer för uppföljning och utvärdering
⇒	1	Kartläggningar/analyser inriktade på särskilda målgruppers behov
⇒	2	Framtagning och utprovning av informationsmaterial och pedagogiska verktyg
⇒	1	Utveckling av kursplaner/moduler, utbildningsmaterial, lärarhandledningar o liknande
⇒	0	Transnationellt utvecklingssamarbete kring analyser och kartläggningar, utveckling av utvärderingsmetoder, indikatorer mm
⇒	1	Transnationellt samarbete kring utveckling/genomförande av utbildningar och andra riktade åtgärder/tjänster för tredjelandsmedborgare (även överföring av "lyckade modeller" mellan medlemsstater)

Underlag för redovisning av genomförda aktiviteter och deltagare

Tabell A är avsedd för beskrivning av sådana projektaktiviteter (utbildningar, transnationella utbyten etc.) för tredjelandsmedborgare som riktats till en avgränsad grupp deltagare.

Tabell B är avsedd för översiktlig redovisning av "öppna" aktiviteter (informationsmöten, rådgivning etc.) vilka i huvudsak haft tredjelandsmedborgare som målgrupp.

A. Aktivitet/delprojekt för avgränsad grupp av deltagare Beskriv kortfattat typ av aktivitet, målgrupp, omfattning och tidsperiod (ex:”10 x 3 timmar samhällsinformation och medborgarkunskap för deltagare i alfabetiseringsundervisning, sept-nov 2012)	Antal deltagare							Kommentarer och förtydliganden
	TOT	varav (exempel)						
		Män	Kv	Män	Kv	Män	Kv	
Medborgarutbildning 1	12		12					
Medborgarutbildning 2	12		12					
Medborgarutbildning 3	13	6	7					
Medborgarutbildning 4	15	7	8					

B. "Öppna" projektaktiviteter (se instruktionen) Beskriv kortfattat typ av aktivitet, syfte och målgrupp (ex: "dialogseminarier som inslag i lärarutbildning")	Antal deltagare (ca)	Kommentarer och förtydliganden (Ex: "Medverkande från 7 olika tillfällen. Sammanlagt 140 inbjudna varav 89 infann sig. Stor uppskattning från de flesta deltagare.")
--	-------------------------	---

Lärseminarium Analfabetism med Margareta Möller	30	Lärare och handledare från SFI och 4 all
Teatergrupper på biblioteken	600	Vi har genomfört 8 teateruppsättningar för barn och nyanlända på bibliotek runt om i Skellefteå kommun
Föreningsaktivitet	40	"Mångfald i föreningslivet"
Nätverksträffar	50	Medverkande från näringsliv, myndigheter och nyanlända träffas och diskuterar mångfald och lönsamhet vid 5 tillfällen under hösten 2012 och våren 2013.
Företagsutbildning	140	Totalt 140 personer från ett 40-tal arbetsplatser samt ett 30-tal nyanlända deltar på dessa utbildningstillfällen under projektiden
Mångfaldsdagar i Skellefteå kommun vid två tillfällen	300-350 delt	Ca 150 nyanlända deltar vid dessa två årliga event.